

**Η**

**ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)**

**6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στην έδρα της στις 6 Σεπτεμβρίου 2018 με την εξής σύνθεση:  
Μιχαήλ Διαθεσόπουλος Πρόεδρος-Εισηγητής, Σταυρούλα Κουρή και Αγγελική Πουλοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 10-8-2018 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/786/10-8-2018 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», νομίμως εκπροσωπούμενου

Κατά της αναθέτουσας αρχής «ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ», νομίμως εκπροσωπούμενης

Με την προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων ζητά να ακυρωθεί η κοινοποιηθείσα σε αυτόν την 7-8-2018 Απόφαση 8041/1-λστ'/6-8-2018 του Προϊσταμένου του Κλάδου Οικονομοτεχνικής Υποστήριξης και Πληροφορικής του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας με θέμα «Αποδοχή/απόρριψη προσφορών του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού της υπ' αρ. 1/2018 Διακήρυξης Α.Ε.Α. (ΕΣΗΔΗΣ 54402) για τη σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας α) στα κτίρια όπου στεγάζονται αστυνομικές υπηρεσίες στην περιοχή εδαφικής αρμοδιότητας της Δ/σης Αστυνομίας Δυτικής Αττικής, β) στο Τμήμα Δοκίμων Αστυφυλάκων Διδυμοτείχου και γ) στη Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης Βορείου Ελλάδος (Βέροια) για το έτος 2018 με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της τιμής, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 529.938,56 ευρώ χωρίς ΦΠΑ συμπεριλαμβανομένων δαπανών και κρατήσεων» καθ' ο μέρος απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος για το παραπάνω τμήμα γ', επιμέρους εκτιμώμενης άνευ ΦΠΑ αξίας 34.838,70 ευρώ, που απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την 20-2-2018 και δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ την 22-2-2018 με Μοναδικό ΑΔΑΜ 18PROC002702277 και στο ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό α/α 54402 την 22-2-2018.

Η συζήτηση άρχισε αφού το Κλιμάκιο άκουσε τον Πρόεδρο-Εισηγητή.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα  
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της Προσφυγής κατεβλήθη το κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 και άρ. 363 Ν. 4412/2016 παράβολο, αφού ο προσφεύγων επισύναψε στο έντυπο της παράβολο με στοιχεία 22877994595810080045 και ποσού ευρώ 600,00, που φέρει την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ».

2. Επειδή, η από 10-8-2018 προδικαστική προσφυγή στρέφεται κατά εκτελεστής πράξης περάτωσης σταδίων δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικών προσφορών και οικονομικών προσφορών και ανάδειξης προσωρινού αναδόχου. Ειδικότερα, ο προσφεύγων απεκλείσθη από το τμήμα 3 (ή γ') διότι η προσφορά του κρίθηκε μη κανονική κατά το άρ. 26 παρ. 3 εδ. α' Ν. 4412/2016, διότι δεν δήλωσε στην τεχνική προσφορά του τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στη σύμβαση και το ωράριο εργασίας τους. Ο δε προσφεύγων βάλλει κατά του αποκλεισμού του, επικαλούμενος ότι κατά τον όρο 2.4.4 της διακήρυξης και το οικείο Υπόδειγμα Οικονομικής Προσφοράς του Παραρτήματος Β αυτής υπέβαλε τα ως άνω στοιχεία στο έντυπο της οικονομικής προσφοράς του, συμφώνως με το άρ. 68 Ν. 3863/2010, ενώ κατά τον όρο 2.4.4 της διακήρυξης δεν αναφέρεται αν τα οικεία στοιχεία θα δηλωθούν στον φάκελο οικονομικής ή τεχνικής προσφοράς, πράγμα που όμως διευκρινίζεται από το ως άνω Παράρτημα Β. Εξάλλου, κατά τον όρο 2.4.2.4 οι προσφέροντες υποβάλλουν τις τεχνικές και οικονομικές προσφορές τους με τις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του ΕΣΗΔΗΣ («συστημική τεχνική/οικονομική προσφορά») δηλώνοντας τη συμμόρφωσή τους με κάθε όρο των τεχνικών προδιαγραφών, μεταξύ των οποίων και ωραρίου εργασίας που θεσπίζεται στο Παράρτημα Α της διακήρυξης. Περαιτέρω, ο προσφεύγων επικαλείται ότι η από 1-3-2018 διευκρίνιση της αναθέτουσας προ της λήξης χρόνου υποβολής προσφορών, κατά την οποία *«Νοείται ότι ο υποψήφιος οικονομικός φορέας στην τεχνική προσφορά του, θα αναφέρει τα ωράρια και τον αριθμό των εργαζόμενων ανά κτίριο και ανά ημέρα, τα οποία πρέπει να συνάδουν με τα συγκεντρωτικά στοιχεία της οικονομικής προσφοράς.»*, δεν δημιουργείται

## **Αριθμός Απόφασης: 707/2018**

πρόσθετη υποχρέωση συμπερίληψης στην τεχνική προσφορά των στοιχείων του αριθμού και ωρών απασχόλησης εργαζομένων ανά ημέρα καθαρισμού και των τετραγωνικών μέτρων ανά άτομο, διότι συμπεριλαμβάνονται στο υπόδειγμα της οικονομικής προσφοράς. Επιπλέον, επικαλείται ότι δεν νοείται διπλή αναγραφή των παραπάνω στοιχείων, αφού τούτο θα αποτελούσε περιττό πλεονασμό και αντίφαση με τη διακήρυξη, αφού δια της οικονομικής προσφοράς και μόνο είναι εφικτές οι επαληθεύσεις τιμών. Εξάλλου, η παραπάνω διευκρίνιση δεν είχε έρεισμα στη διακήρυξη και τον νόμο και το αληθές της νόημα είναι ότι τα παραπάνω στοιχεία των ημερών και ωρών εργασίας και του αριθμού εργαζομένων που θα απασχοληθούν θα πρέπει να συνάδουν με το ύψος του προϋπολογιζόμενου ποσού που αφορά τις νόμιμες αποδοχές και με το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών που αναλογούν και όχι να καταργηθεί το υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς και να υποχρεωθούν οι προσφέροντες σε διπλή αναφορά εντός της εν γένει προσφοράς τους των ίδιων στοιχείων. Όσες δε φορές ζητούνται πρόσθετα στοιχεία, όπως αυτά του όρου 2.4.4 αυτά συμπεριλαμβάνονται στην οικονομική προσφορά με συμπληρωματικό, πέραν της συστημικής προσφοράς, έντυπο, ήτοι εν προκειμένω με το υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς που νομίμως ο προσφεύγων υπέβαλε, ενώ η αναθέτουσα όφειλε ούτως να αρκестεί στη δήλωση του προσφεύγοντος ότι συμμορφώνεται με τις τεχνικές προδιαγραφές. Ο δε προσφεύγων τονίζει ότι δεν αμφισβητεί όρο της διακήρυξης, αλλά τη δοθείσα ερμηνεία σε τέτοιον όρο, αφού κατά τον προσφεύγοντα, εσφαλμένα ερμηνεύθηκε η διευκρίνιση ως επαγόμενη υποχρέωση αναφοράς του αριθμού εργαζομένων και ωρών απασχόλησης στην τεχνική προσφορά. Επιπλέον, ο προσφεύγων επικαλείται ότι κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας παρέλειψε η αναθέτουσα να του ζητήσει άρση της όποιας έλλειψης με κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016 διευκρινίσεις, υπολαμβάνοντας εσφαλμένα ότι είχε δεσμία αρμοδιότητα προς απόρριψη της προσφοράς του. Περαιτέρω, εσφαλμένα η αναθέτουσα παρέλειψε να αποσφραγίσει την οικονομική προσφορά του, προκειμένου να διαπιστώσει την εκεί αναγραφή των ζητούμενων στοιχείων και ούτως προώρως απέκλεισε τον προσφεύγοντα προ της διενέργειας των οικείων επαληθεύσεων. Άλλωστε δεν θα προέκυπτε ζήτημα άνισης μεταχείρισης, αφού

## **Αριθμός Απόφασης: 707/2018**

ο προσφεύγων συμπεριέλαβε στην προσφορά του τα οικεία ζητούμενα στοιχεία και η μη διπλή αναγραφή των ζητούμενων στοιχείων δεν επάγεται πλεονεκτικότερη θέση του έναντι των άλλων μετεχόντων. Τέλος, ο προσφεύγων επικαλείται ότι δεν τέθηκε επί ποινή αποκλεισμού η παραπάνω υποχρέωση διπλής αναγραφής, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι υπήρχε, αφού δεν τίθεται ζήτημα μη συμμόρφωσης με τεχνικές προδιαγραφές, η οποία δηλώθηκε ούτως ή άλλως, ενώ προκύπτει και με τη συμπλήρωση του υποδείγματος οικονομικής προσφοράς.

3. Επειδή, η αναθέτουσα με τις από 23-8-2018 Απόψεις της προς την ΑΕΠΠ επικαλείται ότι κατά τις από 1-3-2018 και με αρ. πρωτ. 8041/1/1-ια διευκρινίσεις της που δημοσιεύθηκαν προ της λήξης χρόνου υποβολής προσφορών, ούτως καθιστάμενες αναπόσπαστο μέρος της διακήρυξης, διευκρινίσθηκε η υποχρέωση των προσφερόντων να δηλώσουν στην τεχνική προσφορά τους τα ωράρια και τον αριθμό εργαζομένων ανά κτίριο και ανά ημέρα, προκειμένου να αποδείξουν την πλήρωση των συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών του τμήματος για το οποίο υποβάλλουν τεχνική προσφορά. Άρα η παράλειψη τέτοιας δηλώσεως συνιστά άνευ ετέρου λόγο αποκλεισμού, μη δυνάμενη να αναπληρωθεί με κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016 διευκρινίσεις, διότι αποτελεί ουσιώδη έλλειψη επί ποινή αποκλεισμού κατ' άρ. 2.4.6 περ. θ' της διακήρυξης, η οποία εξάλλου κατέστη ανεπιφυλάκτως αποδεκτή από τον προσφεύγοντα. Αναφέρει δε η αναθέτουσα ότι ο προσφεύγων στο ηλεκτρονικό έντυπο συστημικής τεχνικής προσφοράς απάντησε «ΝΑΙ» περί του ότι συμμορφώνεται πλήρως με τις τεχνικές προδιαγραφές και επισυνάπτει όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται από τη διακήρυξη αναλόγως τμήματος στο οποίο μετέχει πλην όμως δεν προσκόμισε με την τεχνική προσφορά του τα ως άνω απαιτούμενα στοιχεία περί του αριθμού των εργαζομένων που θα απασχοληθούν κατά την εκτέλεση και του ωραρίου εργασίας αυτών. Ούτε θα μπορούσε, κατά την αναθέτουσα, οι ως άνω ουσιώδεις ελλείψεις να αναπληρωθούν από τα στοιχεία οικονομικής προσφοράς, αποσφραγίζοντας προώρως τον οικείο φάκελο, διότι τούτο θα παραβίαζε τη μυστικότητα των οικονομικών προσφορών και εξάλλου, θα σήμαινε αποδοχή της τεχνικής προσφοράς υπό την αίρεση εμφάνισης των οικείων στοιχείων σε επόμενο

στάδιο της διαδικασίας.

4. Επειδή, η Προσφυγή υπάγεται βάσει της κατά τα ως άνω εκτιμώμενης αξίας της Διακήρυξης, άνω των ορίων περί ανάθεσης σύμβασης ανάθεσης γενικών υπηρεσιών και του χρόνου αποστολής προς δημοσίευση στην ΕΕΕΕ, στο πεδίο εφαρμογής των οικείων διατάξεων του Βιβλίου IV Ν. 4412/2016 και συνεπώς στη δικαιοδοσία της Α.Ε.Π.Π., ως και την καθ' ύλην αρμοδιότητά της κατ' αρ. 345 παρ. 1 Ν. 4412/2016. Επιπλέον, η Προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως κατά το άρ. 361 παρ. 1 Ν. 4412/2016 και δη την περίπτωση (α) (εν προκειμένω, χρόνος κοινοποίησης την 7-8-2018, και άσκηση την 10-8-2018, ήτοι την τρίτη ημέρα από την κοινοποίηση της προσβαλλομένης), ενώ ο προσφεύγων χρησιμοποίησε το κατ' άρ. 8 παρ. 2 ΠΔ 39/2017 τυποποιημένο έντυπο, το οποίο νομίμως υπογράφηκε από τον νόμιμο εκπρόσωπό της. Ασκείται δε μετά προδήλου εννόμου συμφέροντος, αφού δια της προσβαλλομένης ο προσφεύγων απεκλείσθη από το Τμήμα Γ (ή 3) της διαδικασίας και επομένως, προδήλως ευνοείται από την ακύρωσή της κατά το μέρος του αποκλεισμού του. Συνεπώς, η προσφυγή πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσία.

5. Επειδή (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 413/2018), ναι μεν ο κανονιστικός χαρακτήρας της διακήρυξης (ΣΤΕ ΕΑ 352/2016) δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα όσο και τους συμμετέχοντες, οι οποίοι οφείλουν να υποβάλουν τα αξιούμενα από τη διακήρυξη ή από τυχόν άλλη διάταξη, στην οποία αυτή ρητώς παραπέμπει, δικαιολογητικά και στοιχεία (πρβλ. ΣΤΕ 5022/2012) προκειμένου να συμμετάσχουν νομίμως στο διαγωνισμό. Αυτά όμως, προϋποθέτουν ρητό και σαφή όρο ή έστω σαφή παραπομπή σε σαφή έτερη διάταξη και όχι εκ των υστέρων και κατά την αξιολόγηση το πρώτον ερμηνεία της διακήρυξης με τρόπο ώστε να εισάγονται όροι αποκλεισμού και υποχρεώσεις των προσφερόντων, οι οποίες δεν προέκυπταν με σαφήνεια από την ίδια τη διακήρυξη (πρβλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 237/2017). Εξάλλου (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 173/2018), σε κάθε περίπτωση, κατά πάγια αρχή του εθνικού και κοινοτικού δικαίου οι όροι μιας διακήρυξης πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά. Περαιτέρω (βλ. Απόφαση ΑΕΠΠ 171/2018), ισχυρισμοί που αφορούν τη νομιμότητα, αναγκαιότητα,

## Αριθμός Απόφασης: 707/2018

καταλληλότητα και σκοπιμότητα όρων διακήρυξης που δεν προσβλήθηκαν εμπροθέσμως, δεν δύνανται να τύχουν παραδεκτής επίκλησης το πρώτον κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών, αφού δια της μη έγκαιρης προβολής τους δια προδικαστικής προσφυγής στρεφόμενης κατά της διακηρύξεως ως και της ανεπιφύλακτης συμμετοχής στον διαγωνισμό, οι μετέχοντες οικονομικοί φορείς παύουν να έχουν οιοδήποτε έννομο συμφέρον για τη μεταγενέστερη προβολή τους, λόγω και της αρχής της αυτοτέλειας των σταδίων της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης (βλ. ενδεικτικά Απόφαση ΑΕΠΠ 120/2017). Αυτή έχει ως συνέπεια της την αδυναμία της εκ των υστέρων αμφισβήτησης του κύρους των όρων διακήρυξης με την ευκαιρία προσβολής πράξεων που ανάγονται στη διεξαγωγή και τα αποτελέσματα του διαγωνισμού, άρα και του παρέμπιπτοντος ελέγχου των όρων της διακήρυξης κατά την εξέταση προσφυγής που αφορά το στάδιο της αξιολόγησης και μάλιστα, έστω και αν οι προβαλλόμενοι λόγοι ακύρωσης αμφισβητούν τη συνταγματικότητα ρητρών της ή τη συμφωνία τους προς το ενωσιακό δίκαιο (ΣτΕ 2551/2013, 2543, 3972, 4237/2011, ΕΑ 654/2011, 2228/2010, ΟΛΣΤΕ 1415/2000). Τα ως άνω θεμελιώνονται στην αποδοχή από τους διαγωνιζομένους των όρων της διακήρυξης, η οποία προκύπτει από την ανεπιφύλακτη συμμετοχή τους στον διαγωνισμό και στη συνακόλουθη έλλειψη εννόμου συμφέροντος (κατ'εφαρμογή του γενικού κανόνα του άρθρου 29 του ΠΔ 18/1989), με αποτέλεσμα απαραδέκτως να προβάλλονται ισχυρισμοί, οι οποίοι τροποποιούν ερμηνευτικά ή διαστέλλουν το περιεχόμενο της διακήρυξης, προς στήριξη των επιχειρημάτων του προσφεύγοντος και ως προσαρμογή των όρων της διαδικασίας στη δική του υποκειμενική κρίση.

6. Επειδή, στον όρο 2.4.4 της διακήρυξης περί περιεχομένου Φακέλου Οικονομικής Προσφοράς, σημ. 4 αναφέρεται ότι *“Οι προσφέροντες οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, με ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα ακόλουθα στοιχεία [άρθρο 68 παρ 1 Ν. 3863/2010 (Α΄ -115)] ανά μήνα και ανά τμήμα : α) Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στην σύμβαση. β) Τις ημέρες και τις ώρες εργασίας. γ) Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι. δ) Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά στις πάσης φύσεως νόμιμες*

αποδοχές αυτών των εργαζομένων. ε) Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. στ) Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, για τον καθαρισμό χώρων.”. Το δε σημείο 3 του ίδιου όρου παραπέμπει στο υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος Β, το οποίο περιλαμβάνει προς συμπλήρωση και τα ως άνω αναφερόμενα στοιχεία. Ο δε όρος 2.4.3.2 περί περιεχομένου Τεχνικής Προσφοράς παραπέμπει στην κάλυψη του αποδεικτικού ζητουμένου του Παραρτήματος Α της διακήρυξης και αναφέρει ειδικότερα ότι “2.4.3.2 Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις αντίστοιχες απαιτήσεις και προδιαγραφές, ανά τμήμα του διαγωνισμού που έχουν τεθεί από την αναθέτουσα αρχή στο Παράρτημα Α΄ της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερομένων ειδών, με βάση το κριτήριο ανάθεσης, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω Παράρτημα.”. Το Παράρτημα Α περί περιγραφής Φυσικού Αντικειμένου περιλαμβάνει Υποπαράρτημα Γ που αφορά ακριβώς την τεχνική περιγραφή και τις τεχνικές προδιαγραφές του Τμήματος Γ (ή 3). Εκεί περιλαμβάνεται Πίνακας-Παράρτημα Α (περαιτέρω Παράρτημα εντός του Υποπαραρτήματος Γ) όπου αναφέρεται η επιθυμητή επιφάνεια καθαρισμού ανά κατηγορία μέρους κτιρίων με αναφορά σε απαιτούμενους καθαρισμούς ανά εβδομάδα ή ανά μήνα, αναλόγως, όπως και η συνολική επιφάνεια κτιρίου (αναφορά σε κτίρια 1, 2, 3 και επιφάνειες Γραφειακοί Χώροι-Κοινόχρηστοι 5 ημέρες ανά εβδομάδα, Γραφεία Αξ. Υπηρεσίδες-Σκοπιές, 5 ημέρες ανά εβδομάδα, WC 5 ημέρες ανά εβδομάδα, Βοηθητικοί Χώροι 2 φορές μηνιαίας, 1<sup>η</sup> και 2<sup>η</sup> Δευτέρα εκάστου μηνός). Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά οι καθαριστικές εργασίες και η συχνότητά τους, καθώς και ενδοσυμβατικές υποχρεώσεις του αναδόχου, μαζί με τα ωράρια καθαρισμού ανά μέρος των υπό καθαρισμό κτιρίων. Πάντως, από κανένα σημείο του Παραρτήματος Α και όσον αφορά το Τμήμα Γ δεν προκύπτει συγκεκριμένα η υποχρέωση προσκόμισης κάποιου συγκεκριμένου εγγράφου ή περιγραφής ή δικαιολογητικού, πολλώ δε μάλλον δεν προκύπτει ούτε άμεσα ούτε έμμεσα, ήτοι εκ του περιεχομένου των εκεί αναγραφόμενων υποχρέωση αναφοράς εντός της τεχνικής προσφοράς των στοιχείων που αφορά κατά τα ως

## Αριθμός Απόφασης: 707/2018

άνω η οικονομική προσφορά και δη ο αριθμός και οι ώρες των εργαζομένων που θα απασχοληθούν. Πλην όμως, στις από 1-3-2018 Διευκρινίσεις της αναθέτουσας, προς απάντηση στο από 27-2-2018 ερώτημα ενδιαφερομένου προς συμμετοχή, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού την 1-3-2018 και πριν τον καταληκτικό χρόνο υποβολής προσφορών που επήλθε την 12-3-2018 και ούτως κατέστησαν γνωστά σε κάθε ενδιαφερόμενο προς συμμετοχή και εν τέλει μετέχοντα στη διαδικασία, η αναθέτουσα διευκρίνισε τα εξής *“δ. Στο υπόδειγμα οικονομικής προσφοράς συμπληρώνονται τα απαιτούμενα στοιχεία συγκεντρωτικά για όλα τα κτίρια, ανά τμήμα του διαγωνισμού για το οποίο κατατίθεται προσφορά. Νοείται ότι ο υποψήφιος οικονομικός φορέας στην τεχνική προσφορά του, θα αναφέρει τα ωράρια και τον αριθμό των εργαζομένων ανά κτίριο και ανά ημέρα, τα οποία πρέπει να συνάδουν με τα συγκεντρωτικά στοιχεία της οικονομικής προσφοράς.”*. Επομένως, με τις ως άνω διευκρινίσεις που δια της δημοσιεύσεώς τους νομίμως και δη πολύ πριν το διάστημα των 6 ημερών πριν τη λήξη υποβολής προσφορών κατά τον όρο 2.1.3 της διακήρυξης, συμπλήρωσαν το κανονιστικό περιεχόμενο της διακήρυξης και ανεξαρτήτως αν συναγόταν τούτο εξαρχής από τη διακήρυξη και το οποίο εν τέλει συνολικό κανονιστικό περιεχόμενο κατέστη ανεπιφύλακτα αποδεκτό από το σύνολο των μετεχόντων δια μόνης της συμμετοχής τους στον διαγωνισμό (εξάλλου, ουδείς ούτε δε ο προσφεύγων προσέβαλε τους όρους της διακήρυξης ή την ως άνω διευκρίνιση και μάλιστα τον ως άνω κρίσιμο όρο, όπως δικαιούτο κατόπιν της δημοσιεύσεώς του). Συνεπώς, από τα παραπάνω προκύπτει ότι τουλάχιστον εκ των ως άνω διευκρινίσεων δημιουργήθηκε η υποχρέωση αναφοράς του ωραρίου και του αριθμού εργαζομένων ανά κτίριο και ημέρα, προς έλεγχο συμφωνίας τους με τα συγκεντρωτικά στοιχεία της οικονομικής προσφοράς.

7. Επειδή, ο προσφεύγων ανεπικαίρως και αλυσιτελώς προβάλλει τους ισχυρισμούς περί αμφισβητήσεως της σκοπιμότητας και νομιμότητας του οικείου όρου της διευκρίνισης που με πλήρη πάντως σαφήνεια, ανέφερε ως υποχρέωση των προσφερόντων να αναφέρουν στην τεχνική προσφορά τους, πέραν της οικονομικής και του υποδείγματος οικονομικής προσφοράς του Παραρτήματος Β, τους αριθμούς εργαζομένων που θα απασχολήσουν και τα



## Αριθμός Απόφασης: 707/2018

ωράρια εργασίας αυτών, ανά κτίρια και ανά ημέρα. Επίσης, αβάσιμα προβάλλει την κατ' αυτόν ερμηνεία και αληθές νόημα της παραπάνω διευκρίνιση, περί του ότι εννοούσε την εντός του συμπληρούμενου υποδείγματος οικονομικής προσφοράς στοιχείων α' και β' με τα δ', ε' άρ. 68 παρ. 1 Ν. 3863/2010. Και τούτο διότι τίποτα τέτοιο δεν μπορεί να προκύψει από το σαφέστατο περιεχόμενο της παραπάνω διευκρίνισης που πρώτον, ρητά αναφέρθηκε σε περιεχόμενο της τεχνικής και όχι της οικονομικής προσφοράς, δεύτερον επιβεβαίωσε τούτο με την αναφορά σε επαλήθευση των μετέπειτα αξιολογούμενων στοιχείων οικονομικής προσφοράς, δηλαδή του εντύπου του Παραρτήματος Β, με αυτά που θα έχουν ήδη αξιολογηθεί κατά το διακριτό και πρότερο στάδιο των τεχνικών προσφορών και τρίτον, καμία αναφορά δεν περιλαμβάνει ούτε σε τετραγωνικά μέτρα ούτε σε νόμιμες αποδοχές και ασφαλιστικές εισφορές. Ακόμα περισσότερο, η παραπάνω διευκρίνιση ρητά αναφέρθηκε αφενός, και όσον αφορά την τεχνική προσφορά και τι εκεί θα δηλωθεί, σε αριθμό εργαζομένων και ωράρια εργασίας "ανά κτίριο", κι σημειωτέον μάλιστα ότι ο οικείος Πίνακας του Παραρτήματος Α Υποπαράρτημα Γ αναφέρεται σε 3 κτίρια και 4 διαφορετικές κατηγορίες επιφανειών προς καθαρισμό, βλ. αμέσως προηγούμενη σκέψη. Αφετέρου, η παραπάνω διευκρίνιση αναφέρθηκε όσον αφορά την οικονομική προσφορά και τι εκεί θα δηλωθεί σε "συγκεντρωτικά" στοιχεία αριθμού εργαζομένων και ωρών εργασίας. Δηλαδή, στη μεν τεχνική προσφορά οι προσφέροντες όφειλαν να δηλώσουν πόσους εργαζόμενους θα απασχολούν ανά κάθε επιμέρους επιφάνεια και κτίριο καθαρισμού και επί πόσες ώρες ημερησίως ανά κάθε ημέρα εργασίας εντός της προβλεπόμενης από το Παράρτημα Α και διαφορετικά για κάθε επιφάνεια, αριθμό ημερών. Στη δε οικονομική προσφορά, όπως προκύπτει και από το υπόδειγμα του Παραρτήματος Β θα δηλώνονταν τα αθροιστικά, αντίστοιχα στοιχεία και μάλιστα διαιρεμένα στην αναλογούσα κατά το υπόδειγμα μονάδα μέτρησης, ήτοι σε αναλογία ακεραίων ατόμων ανά ημέρα και σε ώρες εργασίας ανά ημέρα. Η οικονομική προσφορά θα ελεγχόταν ως προς το αν τα εκεί αθροιστικά στοιχεία (τα οποία αποτελούν παράμετρο εντός της οικονομικής προσφοράς για τον περαιτέρω εκεί υπολογισμό του κόστους αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών, οι οποίες υπολογίζονται σε επίπεδο συνολικής

## Αριθμός Απόφασης: 707/2018

προσφοράς για το σύνολο του τμήματος Γ και όχι προφανώς ανά κτίριο, πράγμα που δεν θα είχε και νόημα) αποτελούν το ορθό άθροισμα των οικειών ανά κτίριο στοιχείων της τεχνικής προσφοράς, ώστε, ακριβώς να επαληθευθεί ότι η οικονομική προσφορά καλύπτει το σύνολο των υποσχόμενων υπηρεσιών που αναγράφονται στην τεχνική προσφορά και τούτο, προφανώς, για να αποδειχθεί ότι δεν υφίσταται τμήμα της τεχνικής προσφοράς που δεν καλύπτεται από την οικονομική, δηλαδή μέρος εργασιών, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στο υπολογιζόμενο κόστος απασχόλησης της οικονομικής προσφοράς. Επομένως, εκτός των άλλων που προαναφέρθηκαν, τα ζητηθέντα με τις διευκρινίσεις στοιχεία της τεχνικής προσφοράς που δεν δήλωσε ο προσφεύγων ήταν και διαφορετικά από αυτά της οικονομικής προσφοράς και συνεπώς, καμία διπλή αναγραφή και διπλή αναφορά των ίδιων στοιχείων δεν επαγόταν η παραπάνω διευκρίνιση. Ούτε κάποιο από τα παραλειφθέντα στοιχεία της τεχνικής προσφοράς ήταν δυνατόν να αναπληρωθεί από την οικονομική προσφορά, αφού από το συγκεντρωτικό αποτέλεσμα δεν είναι εκ φύσεως δυνατόν να εξαχθούν τα επιμέρους στοιχεία, των οποίων το συγκεντρωτικό αποτέλεσμα συνιστά άθροισμα. Επομένως, με τους ισχυρισμούς του ο προσφεύγων, εκτός του ότι στο σύνολό τους ερείδονται στην εσφαλμένη προϋπόθεση της ταύτισης των ζητηθέντων δια της τεχνικής με των ζητηθέντων δια της οικονομικής προσφοράς, στοιχείων, εν τοις πράγμασι προβαίνει απαραδέκτως και σε αμφισβήτηση της σκοπιμότητας της εκ μέρους της αναθέτουσας ζήτησης των πρώτων στοιχείων και της επιθυμίας της για ύπαρξη των ανά κτίριο στοιχείων προς επαλήθευση των αθροιστικών στοιχείων των οποίων η αποτύπωση σε επίπεδο κόστους απασχόλησης, θα ελεγχόταν στην οικονομική προσφορά. Και τα παραπάνω ισχύουν, πέραν του ότι ακόμη και αν απλά ζητούνται δύο φορές, μία στην τεχνική και μία στην οικονομική προσφορά τα ίδια στοιχεία, και πάλι ο προσφεύγων ανεπικαίρως και αλυσιτελώς θα επικαλείτο την έλλειψη χρησιμότητάς τους, το πρώτον πλέον και αφού παρέλειψε να τα υποβάλει, ενώ όμως είχε ανεπιφύλακτα αποδεχθεί τη διακήρυξη και τις συμπληρωματικές αυτής διευκρινίσεις.

8. Επειδή, κατά τα ανωτέρω, ο προσφεύγων παρέλειψε να δηλώσει στοιχεία που όχι μόνο ρητά και με πλήρη σαφήνεια ζητήθηκαν ειδικώς ως

## **Αριθμός Απόφασης: 707/2018**

περιεχόμενο της τεχνικής προσφοράς του, χωρίς καμία διαφορετική ερμηνεία να μπορεί να θεμελιωθεί επί της απλής και μονοσήμαντης διατύπωσης του οικείου όρου των ως άνω διευκρινίσεων και μάλιστα, χωρίς να καταλείπεται περιθώριο ουδεμίας παρερμηνείας ή ασάφειας εκ μέρους των μετεχόντων. Αλλά τα ως άνω στοιχεία, που έχουν διακριτό σκοπό από τα εντελώς διακριτού και διαφορετικού περιεχομένου αντίστοιχα στοιχεία της οικονομικής προσφοράς και συγκεκριμένα τα πρώτα επεβλήθησαν ως περιγραφή της προσφερόμενης υπηρεσίας με ανάλυση ανά κάθε επιμέρους κτίριο που συγκροτεί το τμήμα 3, ενώ τα δεύτερα επεβλήθησαν αφενός ως σύνολο και άθροισμα των πρώτων και μάλιστα εκφραζόμενα σε ειδικές αναλογίες ανά ημέρα εργασίας που καθιερώνει το οικείο υπόδειγμα του Παραρτήματος Β, αφετέρου προς πολλαπλασιασμό των οικείων ωρών και ημερών εργασίας και εργαζομένων με το ωριαίο κόστος απασχόλησης και σε κάθε περίπτωση την κατά οιονδήποτε λογιστικό τρόπο χρήση τους προς εξαγωγή του συνολικού σε επίπεδο σύμβασης και πλήρης διάρκειας αυτής, για το τμήμα 3, κόστους απασχόλησης, επί του οποίου κατά σειρά θα υπολογισθεί και το κόστος ασφαλιστικών εισφορών. Συνεπώς, ο προσφεύγων παρέλειψε στην τεχνική προσφορά του στοιχείο αδύνατον να αναπληρωθεί με την οικονομική προσφορά του, αλλά και αδύνατον να συμπληρωθεί με μεταγενέστερες της υποβολής της προσφοράς του διευκρινίσεις κατ' άρ. 102 Ν. 4412/2016. Και τούτο διότι η παράλειψη των στοιχείων αυτών συνεπάγεται ουσιώδη έλλειψη της προσφοράς επί ρητώς ζητούμενου και δη προς ρητό σκοπό πληροφοριών και αποκλείει την εκ μέρους της αναθέτουσας επαλήθευση ταυτότητας στοιχείων και κάλυψης της τεχνικής και των εκεί προσφερομένων, από την οικονομική προσφορά και το εκεί δηλούμενο κόστος των δια της προσφοράς προσφερομένων, των οποίων η ταύτιση ουδόλως είναι εκ των προτέρων αυτονόητη και δη, η αναθέτουσα ρητά δήλωσε προ της λήξης χρόνου υποβολής προσφορών ότι σκοπεύει να προβεί σε οικείο έλεγχο, όπως νομίμως είναι προς τούτο αρμόδια. Η δε το πρώτον κατά την αξιολόγηση συμπλήρωση των στοιχείων αυτών θα επαγόταν μια αθέμιτη απόδοση στον προσφεύγοντα δυνατότητας να συμπληρώσει πληροφορίες της προσφοράς του που ρητά απαιτείτο να έχει υποβάλει ήδη με αυτήν, συγκροτώντας έτσι μια ευνοϊκή του μεταχείριση, έναντι κάθε επιμελούς

## **Αριθμός Απόφασης: 707/2018**

προσφέροντος που νομίμως και με πληρότητα συνέταξε την προσφορά του. Περαιτέρω, δεν πρόκειται καν για ασάφεια, αλλά για έλλειψη ρητά απαιτούμενου προς αναφορά στοιχείου. Η δε θετική απάντηση περί συμμόρφωσης με τα ζητούμενα ουδόλως αναιρεί την έλλειψη τους στην πραγματικότητα και συνεπώς, αλυσιτελώς ο προσφεύγων αναφέρεται στις οικείες δηλώσεις του και τη συστηματική τεχνική προσφορά του. Κατ' αποτέλεσμα, το σύνολο των ισχυρισμών του προσφεύγοντος τυγχάνουν απορριπτέοι και προκύπτει ως νόμιμος ο αποκλεισμός του δια της προσβαλλομένης για το Τμήμα 3 της διαδικασίας.

**9.** Επειδή, κατ' αποτέλεσμα όλων των προαναφερθέντων, πρέπει να απορριφθεί η Προσφυγή.

**10.** Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη, πρέπει να καταπέσει το παράβολο ποσού 600,00 ευρώ που ο προσφεύγων κατέβαλε για την άσκηση της Προσφυγής.

### **ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ**

Απορρίπτει την Προδικαστική Προσφυγή.

Ορίζει την κατάπτωση του καταβληθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 6-9-2018 και εκδόθηκε την 7-9-2018.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ**

**Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

**ΚΟΚΚΑΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ**